

OPPIRAHOJA MAKSAMASSA

Joonathan

Romania oli merimiehille halpa maa. Siellä, niin kuin muuallakin itäblokin maissa tehtiin bisnestä, niin tässäkin tarinassa.

Ennen sanottiin, että oppirahat pitää aina maksaa. Se ikään kuin helpotti jos tuli vedetyksi höplästä tai teki väärän valinnan josta joutui ”maksamaan”. Uskonpa, että monet meistä joutuivat näitä oppirahoja maksamaan näille merimiesten kauppakumppaneille joita nimitettiin sinksareiksi. Silloin tällöinhän joku laivassa joutui näiden naruttamaksi. Tokihan niistä viisastuttiin samassa suhteessa kuin seilausvuosia tuli kasaan. Tapoja oli monia kuinka meitä höynäytettiin tai ainakin yritettiin höynäyttää. Kerronpa tässä jutun kuinka tulini narutetuksi vaikka olinkin jo muutamia vuosia seilannut ja siitä ajasta suuren osan vielä arabimaissa missä sinksarit olivat yleisesti parempia kuin muualla. Niinpä vain kävi, että sain vastaani semmoisen kaverin ja tempun jota en osannut ennakoida, nyt olisin varovaisempi enkä menisi vipuun (oppirahoilla ostetaan viisautta).

Ajelimme Algotin Jennyllä öljyä Gonstanzasta Ranskan eri satamiin loppuvuonna 1968. Romaniassa ei rahaa otettu ulos kuin ihan nimeksi. Kaikkihan muistavat kuinka itäblokin maat tarjosivat ruhtinaalliset mahdollisuudet paikallisen valuutan hankintaan. Jännittävääkin tuo kaupankäynti aina oli. Pärjääkö, kärehtääkö, miten käy... Tiedettiin myös seuraukset pienestäkin kärehtämisestä.

Kerran lähdimme Constanzassa erään turkulaisen kaverini kanssa maihin iltaa viettämään. Olimme jo laivassa muutamat lasit ottaneet, mieli oli korkealla. Selvisimme satama-alueen tarkastuspisteestä kohtalaisen vaivattomasti. Kuljimme jalan ja melkein heti satama-alueen loputtua tuli vastaan meren rannalla oleva Kasino-rakennus. Päätimme suunnistaa sinne ensimmäiseksi. Majoituimme baaritiskille ja pian siihen vierelle tuli paikallinen sinksari kysellen mitä meillä olisi myytävää. Varmastihan meillä oli jotain millä olimme ajatelleet illan kulut maksaa. Aluksi emme mitenkään innostuneet, useinhan vain kuunneltiin ja luotiin kuvaa mikä oli paikallisen ”pörssin taso”. Sennikäs sinksari oli kuitenkin taituri, kuten myöhemmin tulini sen tuntemaan, ja sai viriteltyä meidät kauppatuulelle. Laivakaverillani oli hyvän näköinen perseen alapuolelle ulottuva aito nahkatakki. Sinksarimme tarjosi siitä ruhtinaalliselta kuulostavan hinnan, joten minä otin kaveriltani takin, panin sen päälleni ja menin sinksarin perässä ulos. Piha-alueen toisella laidalla oli viheralue jossa oli sopivasti suojaavia pusikoita jonne menimme kauppoja tekemään. Varmuudella en muista miten se meni, mutta

SAIN HOUSUISTA HYVÄN HINNAN...

kutakuinkin näin: Kaveri tarjosi takista 500 Leitä joka oli hyvä hinta. Hinnan hyväksytyäni sinksari osoitti vielä päälläni olevia housuja ja kertoi haluavansa vaihtaa ne omiinsa maksamalla viissataseen välirahaa. Eli hän maksaisi tasarahana 1000 Leitä. Hälytyskellot kyllä hiukan kilkattivat päässäni, sillä kauppa olisi meille hyvä. Otin tarjolla olevan setelin ja tutkailin sitä taivasta vasten. Vesileimat ja kaikki näytti olevan kohdallaan, eli seteli oli mielestäni aito. Niinpä nilistin housut alas ja vaihtoon. ”Uudet” housut jalassa annoin myös takin sinksarille ja minä sain sen tutkimani tonnin. Sinksari häipyi tavanmukaisesti alta aikayksikön omille teilleen. Minä marssin kepein askelin ja iloisesti vihellen takaisin Kasinolle. Olin tehnyt hyvät kaupat. Sisällä annoin kaverilleni sen tonnin ja sovimme, että hän illan mittaan antaa siitä

sen viissataseen minulle mikä housukaupoista tuli. Siinä olimme onnellisia, länsimaisia kauppamiehiä jotka pienellä vaivalla olivat hankkineet hyvät rahat. Näin ainakin vielä tuossa vaiheessa uskoimme. Karvas totuus paljastui hetken kuluttua siellä Kasinon baaritiskillä. Yritimme maksaa tällä vasta hankkimallamme tonnilla, mutta mutta. Seteli oli kyllä aito, mutta pahasti vanhentunut ja rahan arvo vain murto-osa sen hetkisestä tonnista. Romaniassa oli joskus 1950 luvun loppupuoliskolla tapahtunut samanlainen rahan uudistus kuin meillä Suomessa 62-63 vuosien vaihteessa. Siellä oli vain useampi nolla otettu rahan perästä pois.

Illan kuluessa ja vitutuksen laantuessa keksimme muka hyvän jutun jolla pyrkisimme saamaan osan menettämistämme takaisin. Menimme satamaan takaisin ja suuntasimme siellä olevaa japanilaista alusta kohden. Laakongin päässä oleva, konepistoolilla varustettu santarmi ei tuottanut ongelmaa, vaikka olimme odottaneet, pääsimme vaivatta laivaan. Kaveri kirjasi meidän passeista vain tiedot kirjaansa. Japsissa ei ollut meille suomalaisille tuttua pölinää menossa, liekö olivat maissa tai jo nukkumassa. Pari kaveria siellä kuitenkin tapasimme ja heille esitimme olevamme suomalaisia merimiehiä, taisimmepa jopa näyttää passimme. Halusimme muodostaa itsestämme hyvän käsityksen, ”liikemiehiä kun olimme”. Tarkoituksemme oli, että ostamme saamallamme setelillä kellon tai pari, jotka sitten taas seuraavana iltana myisimme kapakkakierroksella. Ideamme oli hyvä, japsit vaan eivät innostuneet kauppoihin kanssamme. Se siitä, uskoimme suosiolla ja jätimme japsit. Vielä ennen Jennyn menoamme kokeilimme johonkin pikkupurttiloon vastaavaa kauppareissua, mutta vesiperä tuli sielläkin.

Arvaattehan varmaan, että kyllä minua vitutti. Olin itse tehnyt kaupat ja näin ollen tunsin olevani myös kaverilleni maksuvelvollinen. Eikä se takki ollut ilmainen, se oli ostettu Suomen Turusta.

Jollakin myöhemmällä reissuilla tämä samainen Sinksari sattui samaan kapakkaan, mutta minut huomattuaan ja kaikesti muistettuaan häipyi salaman lailla. Puolipitkä, suomalainen hiukan paskasemmaksi muuttunut nahkatakki vain vilahti oviaukossa.

Syysterveisin Joonathan

Tarinan ”myyntipäällikkö” toinen oikealta.